

AIMONIS EPISTOLA

AD FRATRES TOTESBERIÆ IN ANGLIA DEGENTES.

(MABLL. *Annal. Bened.*, lib. LXXVIII, n. 67.)

Ab anno Christi 1040 quo Beatæ Mariæ monasterium in oppido S. Petri super Divam inchoatum fuerat, basilica necdum absoluta erat ad hoc usque tempus quo Aimo abbas, Richardi de Aquila successor, supremam ei manum imposuit. Ejus intellecto consilio, Divenses oppidani et circumpositi populi, Carnutensium pietate animati (1), non modo plebei, sed etiam nobiles, omnis sexus et ætatis, congestam in carris lapidum, lignorum et arenæ materiam, nulla equorum boumve ope ipsi e longinquo summo cum silentio convehabant. Audiendus hac de re Aimo abbas, qui operi præsidebat, in libello hujusce argumenti, quem ad fratres suos, Totesbericæ (Tuttebery) in Anglia degentes, scripsit, ut eos ad gratias Deo agendas excitaret, qui in tanta sæculi corruptela novum quoddam pietatis genus, quo quæreretur, instituit; novum, inquam, et sæculis omnibus inauditum. Quis enim vidit unquam, quis audivit in omnibus generationibus retroactis, ut tyranni, principes potentes in sæculo, honoribus et divitiis inflati, nobiles natu viri et mulieres superba et tumida colla lorix nexa plaustris submitterent, et onusta vino, tritico, oleo, calce, lapidibus, lignis, cæterisque vel vitæ usui, vel structuræ ecclesiæ necessariis, ad Christi asyllum animalium more brutorum pertraherent? Verum id mirabilius videtur quod subdit idem auctor: In trahendo autem, inquit, illud mirabile videre est, ut cum mille interdum, vel eo amplius viri, vel feminæ plastro innexi sint (tanta quippe moles est, tanta machina, tantum et onus impositum), tanto tamen silentio incedatur, ut nullius vox, nullius certe mussitatio audiatur; ac, nisi oculis videas, adesse nemo in tanta multitudine æstimetur. Ubi autem in via subsistitur, nihil aliud resonat, nisi confessio criminum, et supplex ad Deum puraque oratio pro impetranda venia delictorum. Ibi prædicantibus pacem sacerdotibus, sopiuntur odia, discordiæ propulsantur, relaxantur debita, et animorum unitas reparatur. Si quis autem in tantum malum progressus fuerit, ut nolit peccanti in se dimittere, aut unde pie admonetur, sacerdotibus obedire, statim ejus oblatio, tanquam immunda, de plastro abjicitur, et ipse cum pudore multo et ignominia a sacri populi consortio separatur. Hæc porro fidelium devotio in tantum Deo grata et accepta visa est, ut ad eorum

A versi. Ibi, inquit Aimo, ad orationes fidelium vides infirmos quosque a languoribus variis debiles in plaustris, quibus impositi fuerant, sanos exurgere, mutos ad laudes Dei ora aperire, et vexatos a demonibus saniolem mentem recipere. Videas sacerdotes Christi, plaustris singulis præsidentes, ad pœnitentiam, ad confessionem, ad lamenta, ad melioris vitæ propositum universos hortari, ipsos humi prostratos, ac toto corpore incumbentes, terram diutius osculari; senes cum junioribus et pueris tantillæ ætatis Matrem Domini conclamare, atque ad ipsam præcipue singultus, suspiriaque ab intimis præcordiis cum voce confessionis ac laudis dirigere. Jam vero quo ordine ad laborem omnes progredereantur, idem auctor sic explicat: Ubi autem fidelis populus, ut ad cæpta redeam, ad clangorem tubarum, ad erectionem vexillorum præeuntium sese viæ reddidit (quod dictu mirabile est), tanta facilitate res agitur, ut eos ab itinere nil retardet; non ardua montium, non profunditas interjecta aquarum: sed, sicut de antiquo illo Hebræorum populo legitur, quod Jordanem ingressi sint per turmas suas; ita singuli, cum ad flumen transmeandum venerint, e regione subito, ducente eos Domino, incunctanter ingrediuntur: adeo ut etiam fluctus maris in loco, qui dicitur Sanctæ Mariæ portus, dum transirent, ad eos venientes stetisse, ab ipsis transeuntibus fideliter asseratur..... Ubi vero ad ecclesiam perventum fuerit, in circuitu ejus plaustra, velut castra spiritualia disponuntur, ac tota nocte sequenti ab omni exercitu excubiæ in hymnis et canticis celebrantur. Tum cerei et luminaria per plaustra singula accenduntur; tum infirmi ac debiles per singula collocantur; tum sanctorum pignora ad eorum subsidia deferuntur; tum a sacerdotibus et clericis processionum ministeria peraguntur, populo pariter devotissime subsequente, et Domini simul et beatæ Matris ejus clementiam pro restitutione debiliū attentius implorante. Hæc omnia tam nova et singularia videntur, ut ea paulo fusius referenda esse censuerim. Hujus sacræ institutionis ritus, ait idem auctor, apud Carnotensem ecclesiam est inchoatus, ac deinde in nostra virtutibus innumeris confirmatus; postremo per totam fere Normanniam longe lateque convaluit, ac loca per singula Matri misericordiæ dicata præcipue occupavit. Non nihil simile in extrahendis e Pontisarense lapicidina ingentis molis columnis, ad construendam S. Dionysii novam basilicam, testante Sugerio,

(1) Vide epistolam Hugonis Rothomagensis episcopi ad Theodericum Ambianensem, infra, in Hugone. Eoit.

factum est. Sic perfecta et ad coronidem usque A hodie quoque superest, inter patriæ sacras ædea vix perducta est Divensis Beatæ Mariæ basilica, quæ ulli inferior.

GESTA SEPTEM ABBATUM BECCENSIIUM

AUCTORE PETRO DIVENSI.

(MARTÈNE *Ampliss. Collect.*, tom. VI, col. 93, ex duobus mss. uno Beccensi, altero reginæ Sueciæ.)

OBSERVATIO PRÆVIA.

Gesta septem primorum abbatum Beccensium a Petro Divensi metricè conscripta suppeditaverunt nobis antiqui codices duo, alter Beccensis quem nobis perofficiose exscripsit sodalis noster dominus Richardus Houssaye, alter reginæ Sueciæ, Romæ a Mabillonio repertus, cujus apographum cum Beccensi codice contulimus.

Eorum auctor Petrus Divensis, hoc est monasterii S. Petri supra Divam in diocæsi Sagiensi monachus, qui et Petrus Augensis, dictus a pago Augensi, ubi situm est illud monasterium, cum aliquando hospes apud Beccenses nostros divertisset, excitatus a nobilissimo viro Milone Crispini monacho et cantore Beccensi, opus illud suscepit. Porro in codice reginæ Sueciæ una cum prædictis gestis continetur et Chronicon Beccense, alias ab Acherio ad calcem operum Lanfranci editum.

Petrus Divensis conscribit versibus istis
Structores primos Becci summosque magistros.

1. Ex quo principium Beccus jam sumpsit et esse, B Mundum despexit, seseque subinde retraxit,
A quo vel per quem primo processit ad esse, Et monachus factus sancto jam flamine tactus
Seu quibus ipse viris fundatus magnificetur, Præsule tunc urbis Herberto Lexoviensis
Queis vel personis ditatus clarificetur, Attendente comam, simul et tribuente cucullam,
Quot præcesserunt abbates, quive fuerunt, Protinus ecclesiæ se contulit et sua quæque,
Tempore vel quanto Beccum rexere fovendo, Quam prius in fundo construxerat ipse paterno,
Carmine decrevi perstringere metrici, Haud procul a fluvio qui Beccus dicitur, a quo
Ut sermone brevi signentur et ordine tali. Sumpsit et ipse locus nomen sub tempore Beccus.
Non quia præsumptor operis dijudicer hujus, Fratribus et secum quampluribus associatis,
Sæpe magis numero fuerim compulsus ad istud Aretius instabant aptari posse beatis
Domni Milonis Crispini voce monentis, Dulcibus hymnis, laudibus amplis invigilando,
Omnibus et votis nihilominus id satagentis. Vestibus hirtis, sumptibus arctis membra domando,
Illis ita libatis in principioque locatis Herbis vescentes crudis, laticemque bibentes,
Hoc opus aggrediar, licet huic sum viribus impar : Pane sed adjecto quandoque siligine facto,
Infantium linguas sed qui facit esse disertas, Crebro legentes, sero loquentes ordine certo,
Spiritus ipse mihi nunc adsit ad hoc properanti. C Prava caventes, justa sequentes tranite recto,
S. Herluinus primus abbas Becci. Insuper et Pauli doctoris jussa probantes,
Instanter manibus quæcunque suis operantes.
2. Anno milleno ter deno necne quaterno Talis tantillus, humilis satis atque pusillus
Quo Deus ipse Patris Verbum de viscere matris Exstitit exorsus Becci, primus quoque motus :
Nostrum produxit corpus mundoque reluxit, Non ibi murmur erat, non fraus, nec bilis amara :
Cum Normannorum turgentia colla domaret Multa sed intus erat pax et concordia mira.
Guillelmus senior, quos et super imperitaret
Nobilis et prudens vir quidam, corde sed ingens, Lanfrancus Beccum appulit ex Italia.
Ut patet in Becci structura cœnobiali,
Qui fuit Herluinus sacro de fonte vocatus, 3. His igitur vitam ducentibus intro sopitam.
Inspirante Deo, mortisque timore citatus, Cœpit diffundi paulatim rumor eorum.
Cum foret in nullis præsertim strenuus armis, Vallis et ex imo jam conscendebat in altum,
Inter et ipse suos multos præsertim strenuus armis, Unde perafflatus quamplures atque citati,
Nunc et apud primos patriæ satis appetiatus ; Partibus e notis venientes, necne remotis,
Jam sibi plaudentibus, jam primum, jam primum, jam primum, Beccum quærebant, illuc et conveniebant,
Se patris Herluini subdentes religioni